

LENGYEL JÁNOS

KVIT-EK VAGYUNK. (KÖNYVAJÁNLÓ)

Nemrég jelent meg a Kovács Vilmos Irodalmi Társaság, KVIT-füzetek című sorozatának első darabja, „*Mert kezdet nincs, csak folytatás van ...*” címmel. A füzet – Marcsák Gergely szerkesztésében – a KVIT tagjainak írásaiból közöl válogatást. Úgy vélem, az olvasók többségének már nem kell bemutatnom a KVIT-et, de aki mégsem, vagy csak hallomásból ismeri a fiatal kárpátjai alkotókat tömörítő közösséget, az olvassa el Csordás László bevezetőjét, ahol a társaság alapító-elnöke röviden bemutatja a KVIT munkásságát, célkitűzéseit. Aki konkrétan érdeklődik a KVIT tevékenysége felől, annak ajánlom Gálfi Dezső 2014-ben *Felzállási engedély bárki számára* címmel írt részletes beszámolóját.

A magyar abc szabályait követve, Csornyij Dáviddal indul a seregszemle. A történész kolléga a Debreceni Egyetem doktorandusza, továbbá az Előretolt Helyőrség Íróakadémia hallgatója. Nemrég készítettem vele interjút, amely során is egy határozott elképzelésekkel rendelkező, a világ dolgaihoz pozitívan viszonyuló, szimpatikus fiatalembert ismertem meg. Ezúttal hat verset olvashatunk tőle. Kiemelem a *Határeset* címűt, pontosabban két remekbe szabott sorát: „*Homályos spirálok cikáznak a szempiláim között, ... gondolkodom, hány istent kell még eljátszanom ...*”.

Kertész Dávid prózát ír, ezúttal három művel képviselteti magát. Dáviddal a 2017-es Irodalmi Karaván során rendhagyó irodalomórán vettünk részt a Beregszászi Magyar Gimnáziumban, ahol tudományos fantasztikus témájú novellákat olvasott fel, örömmel újságolta, hogy egyik művét lekötölte a *Galaktika* magazin. A fiatalember is a Kárpát-medencei Tehetség-gondozó akadémiájának hallgatója, továbbá nemrég lett tagja a Magyar PEN Clubnak. Figyelemre méltó a *Homines super omnes* című sci-fi novellája, amiből megtudhatjuk az emberiség Dávid által elképzelt jövőjét. Megdöbbentő végkifejlete van a *Sírrabló* című novellának, ahol a szerző mellbevágó őszinteséggel rajzolja meg a nyomort, az ember gyakorlatias aljasságát.

Kovács Eleonórában szintén történész kollégát tisztelhetek, aki óraadó tanár az Ungvári Nemzeti Egyetemen. Prózaíró, szövegeiben egy elképzelt kataklizma utáni, szürreális mikrovilágot tár az olvasók elé. A füzetben megjelennek emblematikus figurái: Mimóza, Olimpia, Philipposz, na és Z. Amikor a múlt század 90-es éveinek derekán írtam az én Z-történeteimet, az ismeretlen ismerős jobbára humoros tanmesék főszereplője volt. Kovács Eleonóra Z.-je teljesen más, ugyanúgy megfoghatatlan, titokzatos, ám egy sajtáságos teremtett világ része, sőt tartozéka. Klasszikus értelemben nem is főhős, hiszen számos szövegben csupán említésként bukkan fel, vagy csak tétlen szereplője az egyszerre kaffkai és örkényi stílusjegyekkel bíró világ-történesnek, vagy inkább történés-világnak. Ebben a világban minden és semmi zajlik egyszerre, sajátosan zaklatott, a maga módján mégis harmonikus. Részlet a *Látogat* című szövegrészből: „Az ajtó fölött Krisztus, két apostollal. A többi tíz az első hódítás idején, a kataklizma előtt ötszáz évvel eltűnt. Egy falfirka ezt hirdeti.” A KVIT körkérdéseinek egyikére a következőket válaszolta: „Amikor a hangulatra gondolok, mely áthatná Mimóza és Olimpia történeteit, Szvoren Edina *Az ország legjobb hóhéra, valamint Bánki Éva Fordított idő c. munkája jut eszembe. Előbbi olvasmányélményem Mimóza, utóbbi pedig Olimpia lelkiállapotának érzékeltetésében jelenthet kiindulópontot.*”

Marcsák Gergelytől hat, többségében a kisebbségi, a kárpátaljai magyar sorssal foglalkozó verset olvashatunk. Gergely, aki egyben író és zenész, többek között a légerekbe elhurcolt emberekkel is foglalkozik, az *Örök fogság* című műben a messzi Baskíria földjében találja meg az utolsó kárpátaljait. A *Tiborc panasza* görbe tükör napjaink világának, amikor a legszentebb eszméket is bemocskolják, ahol a „pénzért bármit” az irányelv. A *Különjárat* című költeményt az teszi érdekessé, hogy ez a címadója annak a közelmúltban megjelent antológiának, amiben a KVIT tagjai mellett a KMMI tehetséggondozó pályázatának nyertesei is helyet kaptak. Engem a *Vonatokról* című verse érintett meg a leginkább, aminek utolsó négy sora így hangzik:

„Egy apa a műszakra indulva
a sötét hajnalban rossz vonatra szállt.
Míg álmodó lányaira gondolt,
utastársává fogadta a halált.”

A tavaly novemberi irodalmi karavánon találkoztam először Nagy Tamással, aki a lírával foglalkozik, a KVIT-füzetbe most öt verse került be. A *Valamilyen magyarul* a születése körüli eseményekkel foglalkozik, az olvasó a szerzővel együtt tudhatja meg, az miért késik el folyton. A beregszászi szürke mindennapokba kalauzol el az *Ünnepi pillanat* című szabad vers. Részlet a *fuldoklás* című versből:

*„nem beszél az álmaidról, inkább sejteti.
beolvad a tömegbe, de nem válik vele eggyé.
félelmét cseppenként kapta,
akár egy kórházi beteg az infúziót.”*

A 2017-es KVIT-es körkérdésre nyilatkozta az alábbiakat: *„Az egész év a saját (lírai) hangom kereséséről, határait feszegetéséről szólt. Megtörtént az első nagyobb közönség előtti fellépésem Kolozsváron. Szerintem egész jól fejlődök az írás tekintetében, idén már sikerült egy olyan verset írni, ami végre nívósnak mondható. Persze, még rengeteget kell javulnom, a jó gondolatok mellett gyakran hibázok, kell a feedback a hozzáértőktől. Nem hinném, hogy különösebben keresni kellene témákat, azok mindig spontán jönnek számomra.”*

Pák Diána tanár, írásait először a *Szárnypróba* című antológiában olvastam. A füzetben három verse jelent meg, közülük kiemelkedik a *Sztakkátó* című, ami tulajdonképpen egy élet-igenlő nyelvi játék.

Ráti Emese életrajzában olvastam, hogy a költészet iránt gyerekkorában kezdett el érdeklődni, általános iskolás korától szavalóversenyeken vesz részt. A költészettel 2012 óta foglalkozik komolyabban, 2014 júliusában meghívást kapott a KVIT-be, aminek azóta is aktív tagja. Két verssel és egy, az iskolás évekkal foglalkozó prózával van jelen. A *Netapló – Csak röviden* című beszámolóban, többek között, megemlékezik a füzet megjelenéséről is: *„Ekkor már Dávid, Timi és Gergő is a megszokott helyét elfoglalva szemlélgetett egy apró, barna fedelű könyvet. Aztán bevillant, hogy ez a várva várt KVIT-füzet lehet, és igen, az is volt. Gergő annyira büszke volt és boldog, hogy több százszor átlapozta, szemügyre vette és persze én is boldog voltam, hogy végre a kezemben tarthatom.”*

A KVIT-korosztály egyik emblematikus alakja Shrek Tímea, aki a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet Magyar Kultúra napi rendezvényén vehette át Vári Fábrián László főszerkesztőtől, a 2017-es Együtt

Nívódíjat. Timea még nem rendelkezik önálló kötettel, ennek ellenére már ismert írónak számít, műveit ukrán és spanyol nyelvre is lefordították. Bár verseket is ír, fő profilja a próza. Műveiben megfigyelésen alapuló, valóság tartalommal bíró történeteket mesél. Autentikusan, hitelesen mutatja be Beregszász, illetve Kárpátalja cigányságának életét. Ilyen a füzetben szereplő *Koldusok* című novella is. A *82 rubel* című egy jobb sorsra érdemes család története.

Szabó P. Dóra teljesen ismeretlen a számomra, a KVIT oldalán olvasható életrajzból megtudtam, hogy kollégához van szerencsém, hiszen a társaság legfiatalabb tagja a kidsindex.hu internetes hírportál újságírója és riportere. A füzetben található két prózája közül a *Tizenhét* címűt tartom jobbnak. Megrázó, elgondolkodtató történet, ahol a zaklatott meseszöveg következtében a szomorú és megdöbbentő befejezésig izgalomban tartja az olvasót. A *Miért olyan, amilyen?* című netnaplóban írja: „*Ismét eltelt egy nap – és nem lett belőlem szardíniakonzerv. Most épp hazafelé gyalogolok a hóesésben. Különböző érzések kavarnak bennem: bevallom, félve érkeztem. De ez mostanra teljesen elmúlt. Nyugodt vagyok. Ma biztosan írni fogok. Közben lassan azt is megtudom, miért vagyok olyan, amilyen.*”

Varga Nikolett *Ismerős cipőben* című prózáját már ismertem. Volt szerencsém a szerző előadásában hallani a Magyar Írószövetség székházában a tavalyi év során. Arról szól, hogyan kerül egy elnyűtt barna szandál a mesélőtől egy utcaseprő lányhoz. Jobban sikerültnek tartom *Az ajtó mögött* című novellát, ahol egy egyetemista lány mesél a bohókás öregasszonyról, akinél szobát vesz ki. Ez a két próza sokkal lágyabb, mint Tímea vagy Dóra írása, bár szintén a kárpátaljai nyomor-valságot meséli el, Nikolett finomabb eszközöket használ, elmarad a halálos, megdöbbentő végkifejlet.

A KVIT-füzet harmadik fejezetében a már korábban említett Gálfi Dezső-féle beszámoló mellett három másik tudósítást is olvashatunk. Kertész Dávid 2015-ben *Kultúrnomádok Kárpátalján* címmel írt az irodalmi karaván eseményeiről, egy évvel később Marcsák Gergely *Tervezésből jeles* címmel ecsetelte az egyik foglalkozás történetét. A KVIT-nél szokássá vált, hogy egy-egy foglalkozásra meghívják ismert magyar szerzőket, egy ilyen meghívásnak tett eleget 2017-ben Finta Éva is. A Sárospatakon élő költő és tanár *Hazahívás* címmel vall élményeiről. „*A jövőjét játékosan vagy kínlódva sürgető ifjúság egyaránt lenyűgöz, mint ahogy a titok is, ami a kiteljesedés ígéretét bimbózza, rügyezi, tavaszozza*” – írja Finta Éva.

Összességében, irodalmi értékét tekintve a „*Mert kezdet nincs, csak folytatás van ...*” című könyvecske sokkal egységesebb, mint a néhány évvel ezelőtt megjelent *Szárnypróba* című antológia. Bár a beválogatott művek színvonala között itt is van különbség, de nem annyira számottevő. Viszont a válogatásból hiányolom Csordás László és Gálfi Dezső szépirodalmi műveit. Gratulálok a KVIT alkotóinak, várom a következő füzetet.

„*Mert Kezdet nincs, csak folytatás van ...*” Válogatás a Kovács Vilmos Irodalmi Társaság tagjainak írásaiból, naplójegyzetek a műhelymunkák résztvevőitől, szerkesztette: Marcsák Gergely. Kárpátaljai Fiatal Magyar Alkotók Közössége. Kálvin Nyomda, Beregszász, 2017.

